

צו הרחבה [נוסח משולב] לפנסיה חובה

לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957

בתוקף סמכותי לפי סעיף 25 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957¹ (להלן – החוק), אני מצווה כי תורחב תחולתן של הוראות ההסכם הקיבוצי הכללי (מסגרת) לביטוח פנסיוני מקיף במשק שבין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים בשם הארגונים המפורטים מטה: לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, האגף לאיגוד מקצועי ואגף הפנסיה, הביטוח ושוק ההון, מיום ל' באדר א' התשע"א (6 במרס 2011), שמספרו בפנקס ההסכמים הקיבוציים 7021/2011, כמפורט בתוספת וכן ההוראות המורחבות יחולו על כל העובדים והמעבידים בישראל.

כמו כן אני מודיע בהתאם לסעיף 31 לחוק כי החל ביום פרסום צו זה – בטל צו ההרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק².

¹ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

² התאחדות התעשיינים בישראל, לשכת המסחר תל-אביב-יפו בשמה ובשם לשכות המסחר בירושלים, בחיפה ובבאר שבע, התאחדות הקבלנים והבונים בישראל, התאחדות האיכרים בישראל, התאחדות תעשייני היהלומים בישראל, התאחדות המלולנות בישראל, האיגוד הארצי של מפעלי השמירה בישראל, האיגוד הכל ארצי של מפעלי האחזקה והניקיון בישראל, התאחדות המלאכה והתעשייה בישראל, האיגוד הארצי למסחר בישראל, התאחדות ענף הקולנוע בישראל, התאחדות הסוחרים בישראל, לשכת ארגוני העצמאים בישראל, ארגון החברות לאספקת משאבי אנוש.

³ י"פ התשס"ח, עמ' 1736.

תוספת

ההוראות המורחבות

מס' הסעיף

בהסכם

הגדרות

2. א. המועד הקובע
- המועד הקובע הוא 1 בינואר 2008 או מועד תחילת עבודתו של העובד במקום העבודה, המועד המאוחר מבין השניים.
- ב. השכר הממוצע במשק
- השכר הממוצע במשק בהתאם לאופן החישוב המותווה בסעיף 2 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁴, כפי שיעודכן מזמן לזמן.
- ג. חוק פיצויי פיטורים/או החוק
- חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963⁵.
- ד. קרן פנסיה מקיפה חדשה
- קרן פנסיה מקיפה חדשה היא קרן פנסיה שקיבלה את אישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ואישור בקופת גמל לקצבה לפי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964⁶, לאחר יום כ"ט בטבת התשנ"ה (1 בינואר 1995), המעניקה לעמית על פי תקנונה זכות לקצבת זקנה, קצבת שארים וקצבת נכות.
- ה. קרן פנסיה ותיקה
- קרן פנסיה ותיקה היא קופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח, שאושרה לראשונה לפני יום כ"ט בטבת התשנ"ה (1 בינואר 1995).
- ו. קרן פנסיה
- קרן פנסיה חדשה, קרן פנסיה ותיקה – הכל לפי העניין.
- ז. קופת גמל
- כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005⁷.
- ח. קופת ביטוח
- כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל), התשס"ה-2005.
- ט. קופת גמל לקצבה
- כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, לרבות תכנית ביטוח שאושרה בקופת גמל לקצבה על ידי הממונה.
- י. תקנות מס הכנסה
- תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופת גמל), התשכ"ד-1964, כפי שיהיו בתוקף מזמן לזמן, לרבות תקנות שיבואו במקומן.
- יא. הממונה
- הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

חובת הביטוח הפנסיוני המקף

3. א. כל עובד בהגדרתו להלן, שאין לו הסדר פנסיוני מיטיב בהגדרתו להלן, אשר מועסק או שיועסק בכל מקום עבודה, יהיה זכאי להיות מבוטח על פי צו זה, ולבחור, בהודעה בכתב למעסיקו בפרק הזמן הקצוב שלהלן בפנסיה מקיפה לרבות קופת גמל לקצבה, שאושרה על ידי הממונה, שבה יהיה מבוטח החל במועד שבו קמה לו זכאותו בקבוע בסעיף 6ה' עד ז' לצו זה, ובלבד שתכלול גם כיסויים למקרה מוות ונכות באותה קופה או בקופה אחרת, והכל בכפוף לאמור בסעיף 6ה' עד ז' להלן:

1. מי שיתחיל לעבוד לאחר מועד כניסתו לתוקף של צו זה – 60 ימים מיום תחילת עבודתו;

⁴ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

⁵ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

⁶ ק"ת התשכ"ד, עמ' 1302.

⁷ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

2. מי שמועסק 9 חודשים ויותר לפני מועד כניסתו לתוקף של צו זה – לכל המאוחר ביום 1.2.2008, או לחלופין בסוף החודש שבו ייכנס צו זה לתוקף;
3. מי שמועסק פחות מ-9 חודשים טרם מועד כניסתו לתוקף של צו זה – 60 ימים לפני מועד זכאותו.
- ב. לא הודיע העובד למעסיקו בכתב על בחירתו בפרק הזמן הקצוב הנ"ל על הקופה שבה בחר להיות מבוטח כאמור לעיל, יבטח אותו המעסיק מהמועד שבו קמה לו זכאותו, כקבוע בסעיף 6ה' עד ז' לצו זה, בקרן פנסיה מקיפה חדשה.
- מובהר כי אין בקביעת המועד להודעת העובד על בחירתו כאמור ברישה של סעיף קטן א' לעיל, כדי לדחות את מועד זכאותו הקבוע בסעיף 6ה' עד ז' להלן.
- ג. אין כאמור לעיל כדי לפגוע בזכותו של העובד לבחור או לעבור לקופת גמל אחרת על פי כל דין.

תחולה

4. א. צו זה יחול על כל עובד המועסק או שיועסק בכל מקום עבודה, בכפוף לכך שהוראות צו זה לא יחולו על מי שמתקיים לגביו ולו אחד מהתנאים המפורטים בסעיפים הקטנים להלן, ובכפוף לסייגים הקבועים, ככל שקבועים בהם (להלן בצו זה – עובד ו/או עובדים):

(1) מי שבמועד הקובע או לאחריו מבוטח או שמעבידו מחויב לבטחו, על פי הסכם קיבוצי ו/או הסדר קיבוצי ו/או הסכם אישי ו/או מנהג ו/או נוהג ו/או צו הרחבה, קיים או עתיד, ו/או דין (להלן – הסכם לביטוח פנסיוני), כך ששיעור ההפרשות בגינו לקופת גמל, לרבות לקרן הפנסיה, עומד לכל הפחות על 17.5% משכר העובד; מובהר כי על עובד שמעבידו מחויב לבטחו בהסדר פנסיה מיטיב, כמשמעו בסעיף זה, שתחילת ההפרשה על פי ההסדר האמור חלה במועד מאוחר יותר ממועדי תחילת ההפרשה הקבועים בסעיף 6 להלן, יחול האמור בצו זה בתקופה שעד לחלת יישומו של הסדר הפנסיה המיטיב;

(2) מי שבמועד הקובע או לאחריו מבוטח או שמעבידו מחויב לבטחו, מכוח הסכם לביטוח פנסיוני, בהסדר ביטוחי הכולל לרבות באופן נלווה או כנספח גם ביטוח למקרה פטירה וביטוח למקרה אבדן כושר עבודה בקופת ביטוח, המבוטחים על תשלום כספי תגמולים ופיצויי הפיטורים, ובלבד שחלק המעסיק לתגמולים אינו נופל מ-5% משכר העובד, חלק המעסיק לפיצויי פיטורים אינו נופל מ-5% משכר העובד וחלק העובד לתגמולים אינו נופל מ-5% משכר העובד;

(3) מי שבמועד הקובע או לאחריו מבוטח או שמעבידו מחויב לבטחו, מכוח הסכם לביטוח פנסיוני, כך ששיעור ההפרשות בגינו עומד לכל הפחות על 11.5% משכרו (5.5% תגמולי עובד ו-6% תגמולי מעביד) או בהסדר פנסיית יסוד בקרן פנסיה ותיקה אך על המעביד של עובד כאמור בסעיף קטן זה, תחול חובת העברת רכיב "פיצויי הפיטורים", בהתאם לשיעורים, למועדים ולשכר המפורטים בסעיף 6 להלן וכן יחולו הוראות סעיף 5 לצו זה. למען הסר ספק מובהר, כי לגבי עובד שביום 1 בינואר 2008, מועסק 9 חודשים ויותר כאמור בסעיף 6ה' עד ז', העברת רכיב "פיצויי הפיטורים" תחל ביום 1.1.2008 או במועד כניסתו לתוקף של צו זה – המועד המאוחר מביניהם;

(4) מי שבמועד הקובע או לאחריו מבוטח או שמעבידו מחויב לבטחו, מכוח הסכם לביטוח פנסיוני, לרבות הפרשה לקופת גמל (הסדר קצבתי או הוני ו/או כל שילוב ביניהם), כך ששיעור ההפרשות בגינו עומד לכל הפחות על 10% משכרו (5% תגמולי עובד ו-5% תגמולי מעביד), אך על המעביד של עובד כאמור בסעיף קטן זה, תחול חובת העברת רכיב "פיצויי הפיטורים", בהתאם לשיעורים, למועדים ולשכר המפורטים בסעיף 6 להלן וכן יחולו הוראות סעיף 5 לצו זה; למען הסר ספק מובהר, כי לגבי עובד שביום 1 בינואר 2008, מועסק 9 חודשים ויותר כאמור בסעיף 6ה' עד ז', העברת רכיב "פיצויי הפיטורים" תחל ביום 1.1.2008 או במועד כניסתו לתוקף של צו זה – המועד המאוחר מביניהם;

החל ביום 1.1.2014 יימחקו סעיפים קטנים 1, 2, 3 ו-4 לעיל ובמקומם יבוא סעיף קטן (1) חדש כדלקמן:

לא יראו בשיעור הפרשות לקופת גמל, הנמוך מ-17.5% משכר העובד, בהסדר פנסיה מיטיב, מובהר כי על עובד שמעבידו מחויב לבטחו בהסדר פנסיה מיטיב, כמשמעו בסעיף זה, שתחילת ההפרשה על פי ההסדר האמור חלה במועד מאוחר יותר ממועדי תחילת ההפרשה הקבועים בסעיף 6 להלן, יחול האמור בצו זה בתקופה שעד לחלת יישומו של הסדר הפנסיה המיטיב;

(5) מי שבמועד הקובע או לאחריו מבוטח או שמעבידו מחויב לבטחו מכוח הסכם לביטוח פנסיוני בפנסיה תקציבית בתכנית המעניקה לעובד זכות לפנסיית זקנה, וכיסיים למקרה מוות ונכות, המשולמת על ידי המעביד (בין במישרין ובין באמצעות קופת גמל כשלם) ובלבד שמדובר בהסדר המיטיב על ההסדר הקבוע בצו זה.

על האמור בסעיפים קטנים 1 עד 5, יחולו גם הוראות סעיף 5(א) להלן (להלן ביחד – הסדר פנסיה מיטיב).

החל ביום 1.1.2014, יימחקו המילים "על האמור בסעיפים קטנים 1 עד 5, יחולו גם הוראות סעיף 5(א) להלן (להלן ביחד – הסדר פנסיה מיטיב)" ובמקומם יבואו המילים "על האמור בסעיפים קטנים 1 ו-5, יחולו גם הוראות סעיף 5(א) להלן";

(6) מי שפרש מעבודתו בגיל פרישת חובה ומקבל קצבה; "קצבה" בסעיף זה – למעט קצבאות וגמלאות מהמוסד לביטוח לאומי;

(7) מי שטרם מלאו לו – באישה 20 שנים ובגבר 21 שנים. למען הסר ספק מובהר בזה, כי בהגיע העובד/ת לגיל האמור, יחולו עליה/ו הוראות צו זה, תוך שתילקח בחשבון, לעניין חישוב תקופת ההמתנה בהגדרתה להלן, תקופת עבודתה/ו טרם הגיעה לגיל האמור.

מודגש ומובהר ברלקמון:

5. א. אין בצו זה כדי לפגוע ו/או לגרוע ו/או למעט מזכויות העובדים שעליהם חל הסדר פנסיה מיטיב, לרבות הסכם ו/או הסדר אחר, ובכלל זה הסכם קיבוצי כללי, הסכם קיבוצי מיוחד, הסדר קיבוצי ו/או הסכם אישי ו/או צו הרחבה ו/או דין, ובלבד שמעוגן בו הסדר פנסיוני המיטיב על ההסדר הפנסיוני הקבוע בצו זה.

למען הסר ספק, מובהר, כי במקרה שבו שיעורי ההפרשות לתגמולים (חלק העובד וחלק המעביד) נמוכים מהשיעורים הקבועים בטבלה בסעיף 6ד' לצו זה, ההגדלה של שיעורים אלה, תיעשה בהתאם לשיעורים ולמועדים המפורטים בטבלה. האמור יחול גם במקרה שבו שיעור ההפרשות לפיצויי פיטורים נמוך מהקבוע בטבלה.

למען הסר ספק ובלי לגרוע מהאמור, במקרה שבו בהסכמי העבודה החלים על המעביד ישנה חובת הפקדה לתגמולים ואין חובת הפקדה לרכיב פיצויי פיטורים, תחול על המעסיק, מהמועד הקובע או לאחריו, החובה להעביר את רכיב "פיצויי הפיטורים", בהתאם לשיעורים, למועדים ולשכר המפורטים בסעיף 6 להלן.

ב. אין בצו זה כדי לפגוע ו/או לגרוע ו/או למעט מזכותו של מי שמופרשים בגין רכיבי שכרו שאינם פנסיוניים, כספים לקופת גמל בשיעור של 5% חלק העובד ו- 5% חלק המעביד ו/או כל שיעור אחר ו/או מי שמופרשים בגין שכרו כספים לקן השתלמות ו/או לקופת גמל לעצמאים ו/או לכל ביטוח אחר שאינו ביטוח פנסיוני.

ג. מעביד המחויב לבטח את עובדיו בהסדר פנסיוני מיטיב אחר, ואשר לא ביטח את עובדיו כמתחייב ממנו, לא יהיה בהוראת צו זה כדי לגרוע ו/או לפגוע בחובתו ליישום ההסדר הפנסיוני המיטיב ובהתאם לקבוע בו.

חובת הביטוח הפנסיוני

6. בכפוף לאמור בצו זה, ובעיקר האמור בסעיף 4א' לעיל (על כל סעיפי המשנה שלו), תחול חובת הביטוח הפנסיוני אך ורק על עובד, כהגדרתו בצו זה ועל מעבידו, בשלב זה, בתנאים המפורטים להלן:

- א. העובד יבוטח בביטוח פנסיוני, כאמור בסעיף 3 לצו זה;
- ב. השכר המבוטח של העובד לצורך ביצוע ההפרשות הוא, שכר העובד ורכיביו כמשמעם בחוק ובתקנות פיצויי פיטורים, עד התקרה המפורטת בסעיף קטן ג';
- ג. חובת הביטוח הפנסיוני תחול על השכר המשולם לעובד, או השכר הממוצע במשך כפי שיעודכן מזמן לזמן, הנמוך מבין השניים;
- ד. שיעורי ההפרשות מהשכר כהגדרתו בסעיף זה לעיל, יהיו בהתאם לאמור להלן, בכפוף להוראות הממונה, תקנות מס הכנסה ותקנות הקרן והם ישולמו מדי חודש כחודשו בהתאם לטבלה הזו:

סך הכל	הפרשות המעביד			החל ביום... ואילך
	לפיצויים	הפרשות עובד	הפרשות מעביד	
2.5%	0.834%	0.833%	0.833%	1.1.2008
5%	1.68%	1.66%	1.66%	1.1.2009
7.5%	2.5%	2.5%	2.5%	1.1.2010
10%	3.34%	3.33%	3.33%	1.1.2011
12.5%	4.18%	4.16%	4.16%	1.1.2012
15%	5%	5%	5%	1.1.2013
17.5%	6%	5.5%	6%	1.1.2014

ה. בכפוף לאמור בסעיף קטן ו' להלן, העובד יהיה זכאי לביטוח הפנסיוני ולביצוע ההפרשות על פי צו זה, כמפורט בסעיף ד' לעיל, מיד בתום 6 חודשים מתחילת העבודה (להלן – תקופת המתנה). עובד שיתקבל לעבודה כשהוא מבוטח בביטוח פנסיוני כלשהו, יהיה זכאי לביצוע ההפרשות החל ביום הראשון לעבודתו בשיעורים שנקבעו בפסקה (ד) לעיל; ההפרשות יבוצעו לאחר 3 חודשי עבודה או בתום שנת המס – המועד המוקדם מביניהם, רטרואקטיבית ליום תחילת עבודתו אצל המעסיק ולא תחול לגביו תקופת ההמתנה האמורה;

ו. החל במועד כניסתו לתוקף של הסכם זה עד יום 31.12.2008 ובתקופה זו בלבד, תהיה תקופת ההמתנה כהגדרתה בסעיף ה' לעיל, בת 9 חודשים והחל ביום 1.1.2009 תקופת ההמתנה תהיה בת 6 חודשים כמפורט בסעיף קטן ה' לעיל;

ז. למרות האמור בסעיפים קטנים ה' ו' לעיל, ולמען הסר ספק, מובהר כי עובד שביום 1 בינואר 2008, מועסק 9 (תשעה) חודשים ויותר, ביצוע ההפרשות בגינו כאמור בסעיף 6ד' לעיל, יחל ביום 1.1.2008; כל עובד שישלם 6 (שישה) חודשי עבודה ויותר ביום 1.1.2009, ביצוע ההפרשות בגינו כאמור בסעיף 6ד' לעיל יחל ביום 1.1.2009.

כך לדוגמה: עובד שביום 1 בפברואר 2008, מועסק 9 (תשעה) חודשים, יהיה זכאי לביצוע ההפרשות בגינו כאמור בסעיף 6ד' לעיל, החל ביום 1.2.2008, וכך הלאה, עד יום 31.12.2008; עובד שביום 1 בפברואר 2009 ואילך, מועסק 6 חודשים, יהיה זכאי לביצוע ההפרשות בגינו כאמור בסעיף 6ד', החל ביום 1.2.2009 ואילך.

ח. אין באמור בסעיפים ו' ו'ז' כדי לפגוע ו/או לגרוע מהאמור בסעיף קטן ה' לעיל, שעניינו מועד זכאותו של עובד שהתקבל לעבודה כשהוא מבוטח בביטוח פנסיוני כלשהו, כמפורט שם.

תשלום לקרן ו/או לקופת ביטוח במקום פיצויי פיטורים

7. בכפוף לאמור בסעיף 8 להלן, תשלומי המעביד לפי צו זה לפיצויי פיטורים בשיעורים המפורטים בטבלה שבסעיף 6ד' לעיל (בטור "פיצויי פיטורים") יבואו במקום תשלום פיצויי פיטורים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, בגין השכר, הרכיבים, התקופות והשיעורים שבגינם נעשתה ההפרשה בלבד; אין באמור בסעיף זה כדי לפגוע ו/או לגרוע מזכותו של עובד לתשלום פיצויי פיטורים בגין שכר ו/או רכיבים ו/או תקופות ו/או שיעורים אשר בגינם לא בוצעו הפרשות לפיצויי פיטורים.

8. ההפקדות ותשלומי המעביד בעבור רכיב פיצויי הפיטורים בהתאם לאמור בסעיף 7 לעיל, לא ניתנות להחזרה למעביד, למעט במקרה שבו העובד משך כספים מקופת הגמל לפני שקמה לו או לשאייריו זכאות לקבלת כספים מקופת הגמל לפי תקנונה בשל אירוע מזכה בלבד. "אירוע מזכה" – מוות, נכות או פרישה בגיל 60 ויותר, ולמעט אם נשללה זכות העובד לפיצויי פיטורים בפסק דין מכוח סעיפים 16 ו-17 לחוק פיצויי פיטורים.

השלמת פיצויי פיטורים

9. א. מעסיק המפריש את פיצויי הפיטורים כאמור בטבלה שבסעיף 6ד' לצו זה, או בשיעורים גבוהים יותר, יהיה רשאי לשלם את השלמת פיצויי הפיטורים עד ל-8.33% מרכיבי השכר שבגינם מפריש המעביד לקופת גמל (להלן – השלמת פיצויי פיטורים) לקופת גמל אישית לפיצויים על שם העובד או לקופת גמל לקצבה. הסכים או בחר המעסיק לשלם את השלמת הפיצויים לקופה כאמור, יהיה רשאי להודיע בהודעה בכתב לקופה עם העתק לעובד, כך שכספי השלמת פיצויי הפיטורים יבואו "במקום פיצויי פיטורים" בהתאם לאמור בסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, בתנאים המפורטים בסעיף 7 לעיל בהתאמה, אזי כספי השלמת פיצויי הפיטורים לא יהיו נתונים להחזרה למעסיק כמפורט בסעיף 8.

ב. מעסיק שלא העביר תשלומי השלמת פיצויי פיטורים באופן שוטף כאמור בסעיף קטן א' לעיל, ישלם לעובד הזכאי להם את השלמת פיצויי הפיטורים בהתאם להוראות חוק פיצויי פיטורים, בגין התקופה, השכר והרכיבים שבגינם לא הועברו תשלומים כאמור בסעיף קטן א' לעיל.

ג. בכפוף לאמור בסעיף קטן א', בחר המעסיק בהחלת סעיף 14 לחוק על תשלום השלמת הפיצויים, ישחרר לעובד את כל הכספים שנצברו בקופת גמל אישית לפיצויים או בקופת גמל לקצבה ככל שהופרשו בהתאם לסעיף קטן א' לעיל, לרבות בסיום עבודה במקרה של זכאות לתשלום קצבה מקופת גמל לקצבה.

ד. בכפוף לאמור בסעיף קטן א', בחר המעסיק לשלם את השלמת פיצויי הפיטורים כאמור בסעיף קטן א' אך לא בחר בהחלת סעיף 14 לחוק על תשלום השלמת הפיצויים, ישחרר לעובד את כל הכספים שנצברו לו, במועד קרות אירוע המזכה בפיצויי פיטורים ונוסף על כך ישלם לעובד הזכאי את יתרת חוב הפיצויים בהתאם להוראות חוק פיצויי פיטורים, הן בגין התקופה שבה העביר את השלמת פיצויי הפיטורים כאמור (על חשבון פיצויי פיטורים), והן בגין התקופה, השכר והרכיבים שבגינם לא הועברו התשלומים להשלמת פיצויי הפיטורים.

ה. לא העביר המעסיק תשלומי השלמת פיצויי פיטורים, ישלם המעסיק לעובד את השלמת הפיצויים כאמור בסעיף קטן ב' לעיל, במועד קרות אירוע המזכה בפיצויי פיטורים.

עובד שלא יהיה זכאי לתשלום קצבה מקופת גמל לקצבה, בשל כך שלא נצבר לטובתו מינימום מזכה בקצבה, יהיה זכאי אף הוא לתשלום כאמור בסעיף זה.

זכויות העובדים לפנסיית זקנה, נכות ושאיירים

10. זכויות העובד לפנסיית זקנה, נכות ושאיירים בקרן הפנסיה יהיו בהתאם לתקנות קרן הפנסיה, שבה מבוטח העובד, ובהתאמה בחוזה הביטוח, לפי הוראות הממונה ולפי הוראות צו זה.

ג' באב התשע"א (3 באוגוסט 2011)

(חמ 107-3-17)

שלום שמחון
שר התעשייה המסחר והתעסוקה